

zlasti ker se kaže, da turški sultan kar po vsej sili išče konfliktov.

Vojna v južni Afriki. — Zadnji čas ni bilo nič posebnih vesti z bojišča. Buri so še vedno na angleškem ozemlju. Vse čaka, če bo Angleška res postopala, kakor je Kitchener zagrozil, v katerem slučaju se začne strašno prelivanje krvi in požiganje v južni Afriki.

Kitajska. — Odposlanstva, ki naj prosi Nemčijo odpuščanja za umor poslanika Kettelerja, je prišlo vendar v Berlin. To odposlanstvo pa ni izpolnilo vsega tega, kar je Nemčija zahtevala. Nemčija mora biti sploh vesela, da je odposlanstvo prišlo in da je Nemčijo zadela le mala ne pa velika blamaža.

Obrtnija.

Revizija zadrug.

Zakon o obligatorični reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug.

Veščaki v združništvu so se več let trudili, da se potom posebnega zakona prisili vse na podlagi združnega zakona iz leta 1873. osnovane zadruge, podvreči se obligatorični reviziji. Dasi se je kazalo, da bo ves trud teh veščakov brez uspeha, se sme sedaj vendar opravičeno upati, da postane enkrat istina. Konferenca načelnikov raznih klubov poslanske zbornice je namreč načeloma sklenila, sprejeti v posvetovanje poročilo gospodarskega odseka glede načrta postave o obligatorični reviziji, kar se je tudi zgodilo v seji poslanske zbornice dne 10. junija t. l., v kateri seji se je ta načrt postave v drugem in tretjem branju sprejel. Ker se je zasedanje državnega zbora potem odgodilo, pride končna rešitev te postave šele jeseni v gospodski zbornici na vrsto. Upamo, da tega zakona sedaj ne zadene tista usoda, kakor l. 1897.

V nastopnem priobčimo poročilo odsekovega referenta, ki se je stavil načrt zakona, potem pa priobčimo tudi zakon sam.

Poročilo referenta poslanske zbornice se glasi v slovenskem prevodu tako-le:

„Velika gospodarska važnost pridobitnih in gospodarskih zadrug se kaže najboj v številkah lastnega in izposojenega kapitala, kateri leži tem zadrugam na razpolago. Koncem leta 1898. znašal je lastni kapital vseh avstrijskih pridobitnih in gospodarskih zadrug okoli 170,000.000 kron, izposojeni (tuji) pa čez 1 milijardo kron.

Velikost teh kapitalij pa, ki so večinoma prihranjen denar ljudstva, nalagajo tudi oskrbništvom pridobitnih in gospodarskih zadrug veliko odgovornost, katera je tem potrebnejša, ker nima večina zadrug bankovnega oskrbovanja, ampak obstoji na podlagi precej jednostavnih naredb, katere se niso razvijale v isti meri, kakor združništvo.

Davno so že torej spoznali v vrstah boljše razvitih in v zvezah združenih zadrug potrebo, uvesti poleg trajnega, statuarično predpisanega nadzorovanja posloводства po nadzornem svetovalstvu, ki pa v mnogih slučajih tudi

ne zadostuje, in po sedanjih postavah tudi ni obligatorično, perijodično strokovno revizijo naprav in poslovanja zadrug, da se obvaruje njih polom in s tem škoda združnega principa kolikor mogoče. Zato so obstoječe združne zveze tudi od okoli 10 let sem uvedle revizijo svojih zveznih društev in so dosegle s tem že marsikateri uspeh. Samo to, da nima večina zvez sredstva, v vseh obstoječih zadrugah izvesti revizijo po sili, je branilo, da se ni mogla uspešno razširjati ta naredba. Zato so že zdavnej voditelji združnega gibanja zagovarjali upeljavo obligatoričnih revizij, kakor so uvedene v Nemčiji po postavi z dne 1. maja l. 1889. o pridobitnih in gospodarskih zadrugah.

V 11. seji poslanske zbornice 11. maja 1891. stavili so poslanec Wrabetz in drugi o tem predlog z načrtom postave, kateri pa ni došel do posvetovanja zavoljo drugih nujnih opravil.

Vlada, spoznavša važnost revizije, stavila je v 358. seji poslanske zbornice 23. marcija l. 1895. predlog in predložila načrt postave o uvedanju obligatorične revizije, ki se je strinjal v poglavitnih stvareh s predlogom poslanca Wrabetza in drugov.

Poslanska zbornica je sprejela ta vladni predlog v svoji seji dne 21. decembra 1895 skoro soglasno, ni pa še bila ta zadeva rešena v gospodski zbornici do konca seje v januarju 1897. V 17. seji XII. sesije dne 24. maja 1897 ponovili so poslanci Wrabetz in tovariši svoj predlog, vendar pa ni prišlo do posvetovanja o njem zbok težkoč v zbornici.

Silna, pereča potreba, to vprašanje rešiti, je privelo poslance Wrabetza, dr Voglerja in drugove, da so stavili v seji 12. februarja t. l. zopet tak predlog, na katerega se naslanja ta-le načrt postave. Da bi natančneje dokazoval potrebo te postave, mislim, da ni potrebno potem, kar sem že povedal o razvitku tega vprašanja, kakor tudi z ozirom na to, koliko škode trpe mnogi krogi po polomu poedinih zadrug v zadnjem času.

Tudi temeljni princip postave, prepustiti izvedenje revizije navadno združnim zvezam, mislim, ne potrebuje daljšega utemeljevanja. Postavljena na principih samopomoči, samooskrbnitva in samoodgovornosti, združna stvar ne potrebuje direktnega nadzorstva po državnih organih, da se odstranijo vse zle navade. Iz sebe same bo našla po le tej postavi moč in sredstvo za uspešno organizacijo.

Združne zveze imajo mnogo izkušnje in strokovno sposobne revizorje, in so ti tudi poklicani, da pomagajo zadrugam kot prijazni svetovalci pri premenjanju statutow, knjigovodstva in drugih posebnih naredeb.

Državno oskrbnništvo ima na jedni strani le malo sposobnih oseb, ki bi se bile odlikovale v praksi, na drugi strani pa bi izključna kontrola pridobitnih in gospodarskih zadrug po državnih organih državnemu oskrbništvu naložila odgovornost, katere ono iz mnogobrojnih vzrokov ne more prevzeti, katerih ne bom dalje navajal. Ako se torej govori o le tej postavi o državnih revizorjih, misli se samo na izjemne slučajje.

Zadružna postava z dne 9. aprila 1873 se opira na princip popolne gospodarske svobode; neobhodno potrebni korelat njen je odgovornost za porabo te svobode. Odgovornost naj se po le-tej postavi zadružnim oskrbništvom le poostri, kajti revizorji naj ne delajo vedne kontrole po proglednem svetovalstvu nepotrebne, ampak naj le tvore izdatno strokovno pomoč poslednjega.

Le-ta postava pa naj ne stori, kakor da je nepotrebna zaželjena reforma osnovnega zakona o pridobitnih in gospodarskih zadrugah in naj je ne zakasni, ampak ona naj v sedanjih postavnih odnošajih ustvari določbe, po katerih se zaprečijo največje zlorabe in najhujši prestopki. Tudi ko se bode le-ta postava sprejela, bode imel narodno-gospodarski odsek reformo osnovanega zakona o pridobitnih in gospodarskih zadrugah še vendar vedno za zelo potrebno in ne zabranjeno po le-tej postavi.

Premene na predlogu, na katerega se le-ta postava naslanja, ozirajo se na jedni strani na razvoj in na resnične odnošaje in potrebe posojilnic, osnovanih po Reiffisenovem principu in drugih zemeljskih zadrug, dočim one na drugi strani ostreje precizirajo odgovornost zvez za uspešno proizvodbo revizij in prodajajo tudi udom posameznih zadrug možnost, odstranitev pomanjkanj, grajanj po revizorju, s silo doseči proti preoblastnemu vodstvu zadruga.

Iz vseh teh vzrokov si dovoljuje narodno-gospodarski odsek najtopleje priporočati visoki zbornici sprejem le-tega načrta postave. (Konec prih.)

Staro in vedno novo za gospodinje.

V jedni zadnjih številčk mlekarskega časopisa podaja slavni mlekarški strokovnjak Martiny sledeča zlata pravila za gospodinje in dekle, ki molzejo, pravila, ki bi morala stati udolbena na vsakih hlevskih vratih, pravila sicer stara po vsebini, vendar pa nova glede izpolnitve pri našem ljudstvu, in zato jih tu z nova tiskamo z željo, da bi se utisnila v mnog spomin:

1. Preskušaj molzne krave vsak teden po enkrat na njih mlečnost in vsaj dvakrat na mesec določi množino tolšče v mleku. Vse krave, ki slabo molzejo, odstrani in redi le krave izborne mlekarice.

2. Krmí obilno in rabi le zdrava, za izdelovanje dobrega masla primerna krmila.

3. Skrbi zgodaj spomladi in v jeseni dolgo za zeleno krmo. Ako krmiš z zeljnatim perjem in repo, dodavaj obilno prešanja, otrobov in turščice.

4. Sena in slame ne pokladaj nikoli med molžnjo ali kratko preje, ampak vedno še le po molži.

5. Skrbi za zdrav nastilj, ki ne sme biti nagnjit in trhlen.

6. V govejem hlevu bodi zrak čist in brez prahu.

7. Vime krav in vsa mlekarska posoda mora biti tako lepo čista, da se ne bo nikomur gnjusilo, napiti se mleka takoj iz golide ali dotakniti se kravjih sescev z usti.

8. Ravno tako navajaj posle, da bodo pri molži snažni, imeli čiste roke, čisto obleko itd.

9. Namolženo mleko urno iz hleva, če je moč ga takoj posnemi s centrifugo, če ne, ga pa vsaj v hladnem prostoru urno ohladi.

10. Uravnaj poizvajanje mleka, masla in tolstega sira tako (s pomočjo primerne obrejevanja krav), da dobiš največ masla v oktobru, novembru, decembru neposredno pred božičnimi prazniki, najmanj pa od maja do julija.

Stročji fižol za zimo.

Skoro vsakdo, če ne smem soditi po sebi, ima rad sveži stročji fižol, bodi si pražen ali mrzel na kisu ali drugače pripravljen. Manj znano bi utegnilo biti našim cenjenim gospodinjam, da se da stročji fižol prihraniti tudi za zimo na prav priprost in ceni način, ki ga lahko izvrši vsaka slovenska gospodinja.

Zeleno, ne še trdo in žilasto stročje se potrga, s posebnim strojem ali navadnim nožem fino zreže, s soljo premeša in pusti tako eno, k večjemu dve uri, da se dobro navzame slani; potem se v lonec — kamnit ali drugačen — z lesenim tolčakom dobro natlači in med vsake 2—3 prste debelo lego se potrese čisto na drobno nekaj soli. Ko je lonec poln, pride na vrh še nekaj soli. Skupaj se potrebuje na 15 funtov fižola pol funta soli.

Nad tako zadelan fižol se pregrne nov, platnen prt v vodi namočen, nanj pride krožnik ali nekaj deščic, ki se prilegajo in na to čisto umit težak kamen, da fižol pod pritiskom leži in da solna voda, ki izhaja iz stročja, stoji na vrhu.

Vsa stvar je torej slična ohranjevanju kislega zelja. Lonec se shrani na hladnem kraju.

Kadar hočemo imeti po zimi na mizi priljubljeno prikuho, izperemo stročje z vodo, preslano vodo pa odlijemo.

Ženski boj na Angleškem.

(Konec.)

Toda ne samo to, da se je ves ženski svet razcepil v dva velika tabora, ki si stojita sovražno nasproti, ampak tudi v strankah samih so se izcimili vsled specijalnih vprašanj razpori in prepiri, tako da si celo privrženke jedne in iste smeri večkrat prav resno sežejo v lase.

Ali naj „Women's Literal Federation“, izda kot geslo svoje zahteve ženske volilne pravice in ali naj

so v nasprotju z živimi interesi vseh narodov, če tudi jih gotove klike zagovarjajo in branijo, ker z njih pomočjo vzdržujejo krivico, ker z njih pomočjo tlačijo drugi narod in teptajo pravo.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Ministrski predsednik dr. Körber ima veliko skrbi, kako pojde na jesen v poslanski zbornici. V taktičnem oziru se drži načela, pustiti vse na strani, kar bi zamoglo parlament razburiti. Narodnostne stvari, politična in cerkvena vprašanja naj se potisnejo v ozadje in parlament naj se, dokler ne pridejo na vrsto budget in nagodbene predloge, bavi z vsakovrstnimi, raznim strankam jako simpatičnimi predlogi in reformami. To je Körberjev načrt in njegovi oficijozni menijo, da se obnese, dasi pravijo Čehi, da o nagodbi ni govora, dokler se ne reši jezikovno vprašanje na Češkem.

Zunanja politika. — Minister zunanjih del grof Goluchowski jo je korenito zavozil. Štiri leta si je pustil kaditi, da je glede kočljivega balkanskega vprašanja dosegel popolno porazumljenje z Rusijo, vsled česar ga je vse občudovalo, sedaj pa se je izkazalo, da je bilo vse sama „farbarija“, kar se je o tem porazumljenju govorilo in pisalo. Grof Goluchowski je zašel v velike stiske. Da bi svojo tako hitro otemnelo državniško slavo nekoliko polakiral, se zdaj silno peha, da bi ruski minister zunanjih del. grof Lamsdorff po sestankih v Gdansk in Compiègne vsaj na črno kavo prišel na Dunaj. Zajedno tudi naznanja, da ga v oktobru obiščeta Bülow in Prinetti, pa vse to ne bo dosti pomagalo.

Deželnozborske volitve v Gališki. — V kmetskih občinah so dosegli konservativci velikansko zmago. Kakih sredstev so se posluževali, je znana stvar. Ker imajo konservativci tudi veleposestvo v rokah, imeli bodo v novem deželnem zboru tričetrtinsko večino, in bodo lahko počenjali, kar bodo hoteli. Neodvisno kmetsko stranko poljsko so konservativci pri tej volitvi ubili in ravno tako pomedli vse tiste Maloruse, ki so v zadnjem deželnem zboru uprizorili abstinenco.

Katoliški shod v Olomucu in ondotui protestni shod. — V nedeljo je bil v Olomucu katoliški shod, zajedno pa so vse nemške stranke priredile protestni shod. Oba shoda sta bila številno obiskana. Uspeh katoliškega shoda je bil ta, da se je začelo mej posvetno inteligenco mogočno protiklerikalno gibanje. Nam se zdi, da ni prav dobro znamenje, da se je na protestnem shodu tako viharo ni iz več tisoč grklicalo: „Proč od Rima“!

Nemci med seboj. — Mej nemškimi radikaleci in mej takozvano nemško ljudsko stranko je prišlo do ostrega konflikta. Nemška ljudska stranka zahteva, da se mora Češka razdeliti, nemški radikaleci pa so proti temu, češ, če se uvede nemški državni jezik, so temu zagotovljene tolike prepravice, da ni treba razdelitve Češke. Če bi se Češka razdelila, bi se s tem onemogočilo uvedanje nemškega državnega jezika. Ta principijelni konflikt se je vsled agitacij za deželnozborske volitve na Češkem jako poostiril. Schönerer je na shodu v Solnogradu nemško ljudsko stranko imenoval stranko spekulantov. Profesor Kaiser je na to ostro odgovoril, pa dobil od Schönererja novih psokov.

Hrvatska. — Zdaj so na Hrvatskem na dnevnem redu velike manifestacije, v katerih se viharo protestuje proti postopanju italijanske vlade v zadevi zavoda sv. Jeronima.

Nemčija. — Te dni je nagloma umrl dolgoletni nemški finančni minister Miquel. Mož je bil ženijalen politik, sicer pa ne poseben značaj.

Vojna v južni Afriki. — Čim bolj se bliža 15. t. m., ko stopi v veljavo Kitchenerjeva proklamacija, s toliko večjo napetostjo se pričakujejo vesti iz južne Afrike. Angleži so

menda v velikem strahu, kajti sedaj pošiljajo že burske žene nagovarjat Bure, naj se udajo. Buri se pomikajo čedalje bolj proti jugu in so sedaj samo še nekaj milj od Kapstadta. Gradé si baje utrdbe ter so popolni gospodje na vzhodnem delu Kaplandije, zlasti ker se jim pridružuje vedno več Holandcev. Res, da se tu in tam Angležem posreči, doseči kak uspeh, ali ti uspehi so le majhnega pomena za končni izid. Ako Angleži s svojo proklamacijo dne 15. t. m. ne dosežejo, da se Buri udajo, kar je pa izključeno, potem so afriško igro izgubili.

Amerika. — Na prezidenta Združenih držav ameriških Mac Kinleya se je zgodil te dni v Buffalu atentat. Ko je Mac Kinley obiskal panamerikansko razstavo, približal se mu je neki gospod in dvakrat nanj ustrelil. Mac Kinley je bil zadet v prsa in v trebuh. Krogla mu je šla v želodec. Zdravniki so prezidenta takoj operirali in upajo, da mu rešijo življenje. Napadalec, ki je bil takoj aretiran, je priznal, da je anarhist. Zove se Czongosz in je rodod Poljak. Prezident William Mac Kinley, ki ima velike zasluge za razvoj industrije in trgovine in ki je Zjedinjene države tudi politično znamenito povzdignil, je sedaj 57 let star. Atentat na Mac Kinleya bo za anarhiste usoden in to je prav, kajti v tem je ves sves jedin, da so Američani puščali anarhistom preveč svobode.

Revizija zadrug.

Zakon o obligatorčni reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug.
(Dalje).

K posameznim točkam le-te postave bilo bi pripomniti še to le:

§ 1. Posebna določba, da je treba pri reviziji tudi preiskovati, ali so se držale postavne ali statutarne določbe, naj nikakor ne izključuje, da bi revizor pregledal tudi te zadrugne principe, ki sicer niso kodificirani, vendar pa se ravna po njih v praksi, in preiskal, da-li je uprava zadrug odgovarjala namenom in principom.

§ 2. Po premenah na referentovem načrtu postave naj se izrazi, da ima zveza, odgovarjajoča zahtevam te postave že do tega pravico, postaviti revizorja, da torej ne more biti odvisno od oblastva, ali se naj ta pravica podeli ali ne.

Ozirati bi se moralo tembolj na ta koncem stavljeni predlog, ker potrebuje tvoritev zveze že sama oblastvenega odobrenja, oziroma registrovanja, kakor se pač tvori zveze, ali po društvenem zakonu ali zadrugnem.

§ 3. Ako se tudi zdi z ozirom na velike stroške pri proizvodbi revizije, da bi bilo najbolj želeli velikih zvez, vendar se je morala izreči z ozirom na resnične odnošaje tudi dopustitev manjših zvez, za katere bodo tvorile vez navadno iste gospodarske naloge in isti jezik.

Ali je zvezi vkljub malemu številu v njej združenih zadrug (društev) možno, izpolnjevati dolžnost revizije, mora se preiskati pri uradnem potrjenju njenih pravil.

§ 5. Odvzete pravice postaviti revizorja na podlagi slučaja, omenjenega v opombi k 3. točki, leži v interesu stvari in tvori potreben korelat k pravnemu pripoznanju, omenjenemu v točki 2.

§ 7. Po sporočilu o proizvedeni reviziji pri oblastvu, omenjenemu v točki 2., odstavku 2., naj se temu omogoči kontrolirati, ali kaka zveza odgovarja naloženi ji dolžnosti revizije.

Preizkušnja revizijskega poročila po zvezinem predsedstvu, o kateri se govori v drugem odstavku točke 7., naj zagotovi zapovedano objektivnost poročila.

Da se doseže zaželeni uspeh revizije, zdelo se je potrebno, v prvi vrsti zato skrbeti, da sporočilo revizorjevo o onih zadrugah in društvih, ki imajo nadzorno svetovalstvo, pride pred oči temu svetovalstvu. Zadnja odločba tega, kar se ima zgoditi v smislu revizijskega poročila, izročeno je občnemu zboru vseh društvenikov, kot popolnoma avtonomni, zadnji instanci.

§ 9. Ker se zdi, da ni izključen slučaj, da ostanejo vsi opomini in pouki revizorjevi brez uspeha in se razbijejo ob nasprotovanju nekorektno ravnajočega načelstva, morala se je ustvariti možnost, v skrajnem slučaju prisiliti odpravo protipostavnih in protipravnih dogodkov.

Določilo se je torej, naj se v takih slučajih predloži revizijsko poročilo oblastvom, določenim pod točko 2, odstavek 2.

Brez te določbe manjka posebno trgovskim sodiščem možnost po sedanjem stanju zakonodajstva, postopati proti upisanim zadrugam.

Z revizijskim poročilom pa, konstatujočim protipostavnosti in protipravnosti, morejo po točkah 87. do 89. postave z dne 9. aprila l. 1873., pri društvih po postavi z dne 26. novembra l. 1852 oblastva postopati.

Iz tega pa, da je, ako se neprestano ravna protipostavno in protipravilno, revizor ali pa zvezin predsednik dolžan, prepisano poročilo revizorjevo predložiti oblastvu, se ne sme nikakor sklepati, da se mora držati revizijsko poročilo samo formalistično in da se mora omejiti na samo konstatovanje protipostavnosti in protipravnosti. Obratno!

Kakor je pripomnjeno v točki 1. naj se revizijsko poročilo trudi, kolikor mogoče natanko popisati vse odnose in vse naredbe zadruga in delovati na to, da se naredbe, ki sicer niso proti določbam združne postave ali pravil, ki pa vendar njihovem duhu in njihovim principom ne odgovarjajo, izboljšajo ali pa odstranijo.

V takih slučajih pa more le teoretična in praktična izkušnost revizorjeva in njegovo prepričanje o pravičnosti svojega grajanja, pomagati, ne pa oblastino postopanje“.

Načrt postave o obligatorični reviziji pa je sledeč:

„Postava z dne . . . o reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug in drugih društev.

V sporazumu z obema zbornicama državnega zbora zdi se mi potrebno ukreniti, kakor sledi:

§ 1. Po postavi z dne 9. aprila l. 1897., drž. zak. št. 70, registrovane pridobitne in gospodarske zadruga, kakor tudi prej otvorjena društva, ki imajo namen, omejen v točki prvi navedene postave, dolžne so dati pregledati po revizorju, ki je strokovno izobražen in ne pri-

pada isti zadrugi (društvu), svojo upravo in svoje poslovanje v vseh strokah uprave vsaj vsako drugo leto.

Pri reviziji je posebno pregledati, ali se vsekdar ravna po postavah in statutih, in to se mora izrečno pripomniti v revizijskem poročilu.

Določbe te postave veljajo tudi v slučaju likvidacije, dokler ta traja.

§ 2. Zveza, odgovarjajoča zahtevam te postave, mora se smatrati, da ima pravico, postaviti svojega revizorja za vse k njej spadajoče zadruga ali društva.

Priznanje pravice nadzorovanja podeli, ako se razprostira zveza čez več dežel, ministrstvo notranjih zadev, drugače pa politična deželna oblast.

Za tiste zadruga in društva, ki ne pripadajo k zvezi s samosvojo pravico revizije, postavi se revizor, in sicer za zadruga po trgovskem sodišču, za društva po političnem deželnem oblastvu, v čegar okrožju imajo svoj sedež.

(Konec prih.)

Prvi vipavski kmetijski shod, združen s sadno in grozdno razstavo

prirede podpisana društva dne 15. septembra l. 1901 v Kosovljah pri Rihenburgu.

Na shodu se bodo razpravljala najbolj pereča vprašanja glede našega sedanjega gospodarstva, vzlasti ona, ki se tičejo najvažnejših naših strok, namreč vinarstva in sadjarstva. Določi se, v kateri smeri naj vipavski kmetovalci delujejo v bodoče, da dobijo kolikor mogoče bogatih, dragocenih a jednovrstnih pridelkov, in kako naj se organizirajo, da bodo te pridelke gotovo in drago prodali.

Razstava bo kazala svetu, kaj pridelujemo v naši deželi, a pokaže tudi, kaj bi lahko pridelovali. V dosego tega namena vabijo se naši gospodarji, da razstavijo v obili meri svoje pridelke. Posebna komisija, sestavljena iz nepristranskih veščakov, določila bo razstavljalcem denarne in druge nagrade od 50 do 100 kron.

Kdor hoče razstaviti, oglasi naj se pri prvo podpisanim društvu do 12. septembra.

Na razstavi se bodo razkazovala tudi različna opravila, ki so našim gospodarjem bodi neznana ali pa jih slabo opravljajo, kakor na pr.: kako se ima pravilno napravljati belo in kako črno vino, kako je ravnati s kletarsko posodo, kako se sadje zapakuje, suši in shranjuje, kako se napravlja sadni mošt itd.

Shod, katerega se lahko vsakdo udeleži, prične v nedeljo dne 15. septembra ob 10. uri zjutraj. Razstava se otvori po shodu in bo odprta tri dni.

Vstopnina znaša 20 stotink.

Vipavski kmetovalci! Vsi stanovi človeške družbe se gibajo in napredujejo. Ali naj še nadalje spimo? Ne! V bratski slogi združimo se dne 15. septembra vsi do

Politični pregled.

Notranji položaj. — Zadnjo soboto je imel ministrski svet sejo. Bila je to prva seja po poletnih počitnicah. V tej seji se je razpravljalo o jesenskem zasedanju poslanske zbornice. Določilo se je definitivno, da se skliče državni zbor na dan 22. oktobra. Ministrski predsednik ima sedaj velike skrbi, če se mu posreči, pridobiti tudi na jesen parlament za stvarno delovanje. Körber hoče to poskusiti na ta način, da naj bi stranke pustile vse preporne stvari na strani, vsa narodnostna, politična in cerkvena vprašanja, a če se ta načrt tudi obnese, je drugo vprašanje.

Avtonomni carinski tarif. — Dunajska in peštanska vlada sta se že dolgo dogovarjali glede avtonomnega carinskega tarifa, ki bo služil kot podlaga novim trgovinskim pogodbam, a stvar ni šla od rok, dokler ni meseca julija nemška vlada razglasila svojega načrta carinskemu tarifu. Ta načrt je na Dunaju in v Pešti uplival tako, kakor če bi bila eksplozirala bomba. Madjari, ki so prej delali vsakovrstne ovire, so nakrat začeli siliti, naj se čim prej izgotovi avstro-ogrski avtonomni tarif. Te dni se je zopet sešla dotična komisija, kateri stoji na čelu sekcijski šef v trgovinskem ministrstvu dr. Stibral. Komisijski člani so imeli od julija meseca dovolj časa, preštudirati nemški carinski tarif in torej dobro vedo, pri čem da smo ž njim. Od posvetovanj te komisije je odvisna takorekoč vsa gospodarska prihodnost naše države, kajti v tej komisiji se odloči, ali boče naša država ostati agrarna država ali pa kreniti na pot, na kateri zamore postati industrijalna država.

Vsenemci na Češkem so izdali volilni oklic, ki je pravi bojni krik zdivjanih ljudij, ki hočejo uničiti vse, na čemur sloni naša država. Njihovo geslo je: vsenemško, čisto-nemško, nedeljeno: Nekdanje dežele nemške zveze hočejo pridružiti nemški državi. Postavili so za sedaj 24 kandidatov.

Volilni oklic čeških radikalcev je izšel te dni. V njem navajajo zahteve, ki jih morajo skušati izvesti na radikalni program izvoljeni poslanci. Najvažnejše so te: Državno-pravna samostojnost češkega kraljestva, nerazdeljivost Češke in Moravske v narodnem oziru, popolna jezikovna ravnopravnost, splošna volilna pravica, boj proti nezasluženi premoči plemstva in veleposestva ter skrb, da se vera loči od politike.

Deželnozborske volitve v Galiciji. — V mestni skupini so se vršile volitve dne 11. t. m. Od 28 mandatov so jih dobili konservativci šest, zmerni levičarji pa enajst; poljski demokratje so od svojih 11 mandatov ohranili le devet. Posebno zanimivo pri tej volitvi je to, da je v Lvovu prodrli član poljske ljudske stranke proti plemiškemu kandidatu. Poljski klub si je ohranil vse dosedanje postojanke; od rusinskih kandidatov ni mogel nobeden prodreti. Dne 13. t. m. so volile trgovinske in obrtne zbornice. Preostajajo le še volitve v veleposestniški skupini, ki ima 44 mandatov, katere bode gotovo dobilo plemišstvo, ki pripada h konservativni stranki. Gališki deželni zbor šteje 151 članov, od teh bode imela konservativna stranka 111 mandatov in toje razpolaga z nad dve-tretjinsko večino.

Hrvatska. — Občinske volitve v Zagrebu se vrše v prvi polovici meseca oktobra. Popolniti bo 15 občinskih mandatov. Zjedinjena opozicija bo poskusila svojo srečo samo v tretjem razredu, ker v prvem in drugem nima upanja na zmago. Seveda tudi morebitna zmaga zjedinjene opozicije ne bo mogla premeniti sedanjega, hrvatskemu in njega pravični stvari neprijaznega zistema.

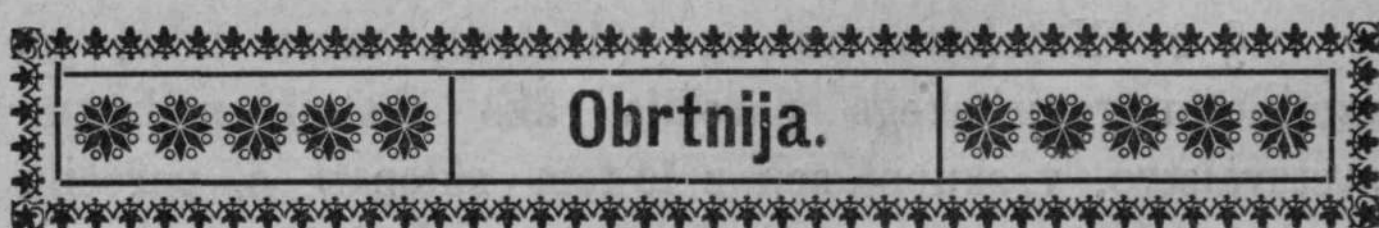
Sestanek dveh vladarjev. — Te dni sta se sešla pred Danzigom na odprtem morju ruski car Nikolaj in nemški cesar Viljem, ob enem pa tudi zunanja ministra grof Lambsdorff in grof Bülow. Temu dogodku pripisujejo veliko važnost z ozirom na razmerje med obema državama in pa tudi na evropsko politiko sploh. Evropski mir se bo s tem sestankom,

kakor menijo, znova utrdil, prijateljsko razmerje mej Nemčijo Rusijo pa še bolj utrdilo. Vender pa je bil sestanek precej hladen.

† **Mac Kinley**, predsednik Združenih držav severno-ameriških je v soboto dne 14. t. m. ob četrta na tri zjutraj umrl. Skoro teden dnij se je upirala predsednikova krepka narava smrti, a slednjič je vkljub vsej zdravniški pomoči podlegel ranam, prizadetih mu od morilčevih krogelj. Dva dni poprej se je počutil že jako dobro, a v noči od četrta na petek se mu stanje poslabšalo, in zdravniki so sprevideali, da je Mac Kinley izgubljen. Skušali so ga še z umetnimi sredstvi ohraniti pri življenju, a predsednik je padel v nezavest v petek ob 9. uri in ostal tako ves čas do smrti. Poprej je še tolažil svojo soprogo, zdravnikom pa, ki so bili okrog njega, je dejal, naj ga puste umreti. Njegove zadnje besede so bile: „Bodite vsi srečni, to je božja pot, njegova volja naj se zgodi!“ Ko je ljudstvo izvedelo o predsednikovi smrti, je hotelo naskočiti jetnišnico, v kateri je zaprt morilec; policija je le s težavo ta naval zabranila in odgnala množico.

Vojna v južni Afriki. — Angleški listi priporočajo vladi, naj rabi hujša sredstva proti Burom, sicer vojne še dolgo ne bo konec. Toda kaj naj stori Kitchener še hujšega? Vse farme je požgal, vse ženske, otroke in starce je polovil in zaprl, poropal ogromno živine in streljiva. Postopa se z Buri barbarsko in divjaško, da se hujše ne more. Če doslej angleška armada ni mogla doseči vspehov, jih poslej skoro gotovo tudi ne bo. Predsednik Krüger je baje prepričan, da stoji stvar v južni Afriki za Bure dobro, in to vkljub temu, da Angleži večkrat ulove kako četo Burov. Te dni se je moral Krügerjev sin udati angleški sili. General Methuen je imel te dni z burskim generalom Delarey-em hud boj. Po večurni bitki so se umaknili Buri, katerih je padlo 20, med njimi baje general Lemmert in častnik Joubert. 17 Burov je bilo ranjenih, 44 pa ujetih. Angleži so izgubili 15 mrtvih in pa 30 ranjenih.

Vojska med Venezuelo in Kolumbijo se je z dnem 12. t. m. pričela v velikem obsegu. Venezuelske čete, obsegajoče okrog 20.000 mož, so udrle v Kolumbijo, da se maščujejo nad kolumbijsko vlado radi napada na čast in mir Venezuele. Vsled pričete vojske bosta mnogo trpeli obe državi, in bi bilo najpametnejše, ko bi bili sprejeli ponujeno posredovanje severnoameriške vlade v Washingtonu.

Revizija zadrug.

Zakon o obligatorčni reviziji pridobitnih in gospodarskih zadrug.
(Konec.)

§ 3. Zveza mora biti tvorjena po postavi o društveni pravici z dne 15. novembra l 1867, drž. zak. št. 134., ali po postavi z dne 9. aprila l. 1873, drž. zak. št. 70.

Zveza mora pregledati k njej spadajoče zadruge ali društva, more pa tudi drugače skrbeti za skupne interese, posebno za vzdrževanje poslov med zadrugami. Drugih namenov ne sme imeti.

Zveza mora imeti navadno vsaj 50 zadrug ali društev. Manjše število zadostuje, ako obsega zveza vse zadruge (društva) kake dežele, ali vsaj vse v deželi obstoječe zadruge (društva), ki imajo iste gospodarske naloge in isti poslovni jezik.

Zvezin statut mora biti tak, da se da iz njega spoznati, da more zveza izpolnjevati dolžnost revizije, posebno pa mora statut določiti zvezino pokrajino in določbe o postavljenju revizorja, kakor tudi način in obseg revizij.

§ 4. Zvezino načelstvo mora po § 2., odstavku 2., določenim oblastvom imenovati zadrage (društva), ki pod zvezo spadajo, z dokazilom priznane jej revizijske pravice, kakor hitro je dobilo priznanje, in mora slučajne premene nemudoma naznaniti.

§ 5. Pravica, postaviti revizorja, more se zvezi odtegniti:

1. Ako zveza raztegne svojo delavnost tudi na druge predmete, ki niso zaznamovani v statutu.

2. ako zveza ne izpolnjuje naložene ji dolžnosti revizije,

3. ako je število zadrug ali društev, pripadajočih k zvezi, tako padlo, da se zdi izključeno njeno uspešno delovanje. Odvzetev se izreče po zaslišanju zvezinega načelstva po oblastvu, ki ima tudi pravico, jo podeliti.

§ 6. Pri reviziji mora se revizorju, v pravi obliki legitimiranemu, dovoliti, da pregleda vse knjige in vsa pisma, preišče blagajno, kakor tudi vrednostne papirje, dolžna pisma in blago; nadalje se mu mora dovoliti vstop v vse poslovne in oskrbovalne prostore.

Kjer obstoji nadzorno svetovalstvo, mora se isto privzeti k reviziji.

§ 47. Revizor mora poročati o uspehu revizije načelstvu zadrage ali društva in izvršitev revizije nemudoma naznaniti oblastvu, določenemu po § 2., odstavku 2.

Ako je postavila revizorja zveza, vrši se poročilo po zvezinem načelstvu, ki mora poročilo preskušati in uspeh svoje preskušnje poročilu dodati.

O načinu sestave poročila revizijskega morejo se splošni napotki dati po ukazih.

§ 8. Načelstvo zadrage (društva) mora takoj po vzprejetju revizijskega poročila, ako obstoji nadzorno svetovalstvo, v skupni seji z le-tem sklepati o poročilu in revizijsko poročilo pri sklicanju prihodnjega občnega zborovanja naznaniti kot predmet sklepanja.

Pri občnem zboru se mora popolno revizijsko poročilo pri sklicanju prihodnjega občnega zborovanja naznaniti kot predmet sklepanja.

Pri občnem zboru se mora popolno revizijsko poročilo s pripomnjami načelstva vred prečitati. Pri tem se mora nadzorno svetovalstvo in ako ne obstoji nadzorno svetovalstvo, načelstvo izreči o uspehu revizije.

§ 9. Ako se pri reviziji pokaže, da se ni ravnalo po postavnih in statutarčnih določbah, in ako se revizorju ne izkaže odstranitev konstatiranih pomanjkljajev v času, določenem po revizorju, mora revizor, ako je postavljen od zveze, po zvezinem načelstvu, drugače pa neposredno, predložiti prepis revizijskega poročila s pojasnenjem ako potrebno oblastvu določenemu po § 2., odstavku 2.

§ 10. Revizor ima, v kolikor to vprašanje pri njegovem imenovanju po zvezi ni drugače rešeno, pravico, da zahteva povrnitev gotovih stroškov in, da se mu plača delo v razmerju z zamujenim časom.

Ce bi se ne mogli združiti v tej reči, se morajo revizijski stroški določiti po oblastvu, določenem po § 2., odstavku 2., in naložiti zadrugi (društvu).

§ 11. Člani načelstva zadrage (ali društva) se morajo po oblastvih, določenih po točki 2., odstavek 2., prisiliti na to, da izpolnjujejo odredbe v točkah 6. in 8., s kaznijo od 20 do 200 kron.

Te kazni zaradi nereda se plačujejo v blagajnico za uboge istega kraja, kjer ima zadruga (društvo) svoj sedež.

§ 12. Pridobitne in gospodarske zadrage, podložne reviziji po deželnem odboru v tej meri, ki jo zahteva ta postava, so izvzete iz določeb le-te postave.

Da se ta oprostitev prizna, mora deželni odbor pristojnemu trgovskemu sodišču tekom jednega meseca potem, ko stopi ta postava v veljavo, navesti imenoma vse njegovi reviziji podložne zadrage.

Slučajne premene se morajo naznaniti nemudoma trgovskemu sodišču.

§ 13. Revizor je zavezan molčati o uradnih in opravičnih rečeh, ki jih je izvedel po reviziji. Samo v kolikor so predmet njegovega grajanja, sme o njih govoriti v revizijskem poročilu.

§ 14. Vse vloge in naznanila z njih prilogami, ki so sestavljene na podlagi te postave, so pristojbine in koleka proste.

§ 15. Da izvedo to postavo, dobili so nalog pravosodni minister, trgovinski in minister notranjih stvari.

* * *

Ako torej Bog dá, imeli bomo v kratkem času že toli zaželjeno postavo glede revizije posojilnic, katera bode prinesla neizmerno veliko haska vsem onim zadrugam, katerih načelstva imajo pred očmi pravi namen, to je jedini poglobitni smoter samopomoči svojih zadružnikov brez vsake politične primesi. Ravno tako pa bode odkrila ta postava tudi mnogo do sedaj umetno prikritih ran in različnih nedostatkov, ki so pravi razvoj do sedaj ovirali in ki bi bili v marsikaterem kraju lahko povzročili prej ali slej popolni polom ne le zadrage same, nego polom celega zadružnega okrožja. In da se to prepreči ter da se vzdrži zlasti naše slovensko posojilništvo pri svojem dosedanjem dobrem imenu, to je bila gotova srčna želja vsacega strokovno izobraženega posojilničarja. Iz teh vzrokov torej tudi mi to postavo z veseljem pričakujemo.

Obrtnijske raznoterosti.

Deželni odbor kranjski je dobil od dež. zbora naročilo, da se pri nakupovanju bikov plemenjakov iz deželnih sredstev ozira na domačo prirejo ter kupuje v deželi take bike, ako so v čistih pasmah in primerni kakovosti na razpolago. Deželni